

*** فصل دوم: جهان در آستانه بعثت

مقدمه:

برای شناخت تحولات ایجاد شده بعد از ظهور اسلام ابتدا بایستی با جامعه قبل از بعثت به طور همه جانبه آشنا شویم.

جزیره العرب:

الف) از نظر جغرافیایی:

از لحاظ جغرافیایی به سه قسمت تقسیم می شود:

(۱) شمال و غرب (حجاز) (۲) مرکز و شرق (صحرای عرب) (۳) جنوب (یمن)

ب) وضعیت سیاسی:

ساکنان جزیره عرب سه دسته اند:

(۱) عرب بائده (از بین رفته) (۲) عرب عاربه (شهر نشین) (۳) عرب مستعربه (عرب شده)

ویژگی اعراب فوق:

- عدم استقرار حاکمیت قانون و نظم سیاسی
- استقرار نظام قبیله ای با سه رکن نسب، حسب و عصب یعنی شناسنامه قبیله ای و عرق قبیله ای
- وجود تعصبات ناسیونالیستی
- وجود روح جنگجویی

ج) فرهنگ و آداب و رسوم:

برخی از آداب و رسوم قبایل عرب که دارای جلوه بیشتری است عبارتند از:

- (۱) شعر: که بسیار خشن و دارای مضامین ناسیونالیستی بوده است.
- (۲) وفاداری به قبیله: که نمودی از نبودن نظام صحیح فرهنگی در بین اعراب بود.
- (۳) فخر فروشی، خرافه گرایی، کمیت گرایی

د) زنان و نظام خانواده:

برخی از ویژگی های نظام خانواده پیش از اسلام عبارت بود از:

- نگاه ابزاری به زن و عدم اختیار زن
- چند همسری بی قید و شرط
- قانونی بودن ازدواج با همسر پدر
- زنده بگور کردن دختران و ننگ بودن تولد دختر حتی در جوامع پیشرفته تر
- امکان طلاق زنان بدون دلیل و بهانه

ه) وضعیت اقتصادی:

اقتصاد اعراب پیش از اسلام از طرق زیر انجام میگرفت:

- داد و ستد جواهرات و سنگ قیمتی
- دامداری و کشاورزی
- درآمد های حاصل از زیارت بتها در مکه
- درآمد های نامشروع مانند: ربا - قمار - برده گیری - دزدی - غارت و ...
- نمایشگاهها و بازار های فصلی

و) اوضاع دینی:

عنصر اصلی شرک و بت پرستی بوده و اعتقاد به:

- جن ، ارواح ، پرستش ماه و ستارگان
- پرستش ۳۶۰ بت
- پرستش بت های اصلی مانند : لات ، منات و عزی
- پیروی دین حضرت ابراهیم و اسماعیل (ع) و حنفا
- یهودیت و مسیحیت
- مانی و زرتشتی

با تشکر

بابک رضایی افشار